

AIDS NYT50

Sundhedsstyrelsen
AIDS-sekretariatet

SEPTEMBER 1991

Universitetsbiblioteket 2 (DNLB)

0902 - 5375

200004849611

- HIV – Danmark samler alle smittede
- »Kvinder og AIDS« vil forebygge
- Telefon-leksikon om sex og AIDS
- Trækkerdrengene opsøges
- Bøsserne beskytter sig – gør de andre?
- Tværfaglig sex-undervisning i Kalundborg

Kampagne om HIV og AIDS på arbejdspladsen

SYNSPUNKT

Bedre organisering af frivillige AIDS-arbejde

FOTO: ALFA-PRESS

Med dannelsen af paraplyorganisationen HIV-Danmark er der sket en samling af de mange frivillige kræfter, som arbejder for at forebygge HIV-smitte og bedre forholdene for de smittede.

AIDS er stadig en ny sygdom, ca. 10 år gammel i Danmark. I de 10 år har det været naturligt, at der blev dannet grupper og organisationer, dér hvor man blev ramt af sygdommen, først og fremmest blandt bøsser. Det har også været naturligt at danne lokale grupper udfra geografiske hensyn.

Det vil sikkert være en fordel, at

de HIV-smittedes organisationer nu har fået sin landsorganisation med HIV-Danmark. HIV-smittede og AIDS-syge samt pårørende kan koordinere deres arbejde, så de undgår at modarbejde hinanden.

Men det vil også være en fordel for myndighederne, bl.a. Sundhedsstyrelsen, at kunne samarbejde med én organisation, som repræsenterer alle, der rammes af sygdommen.

Det er jo ikke kun på arbejdsmarkedet Danmark har tradition for en stærk organisering. Også på sygdomsområdet har vi i mange år haft landsdækkende foreninger, som repræsenterer deres medlemmer over for myndigheder, politikere og offentlighed.

Det er en god tradition.

Der er også grund til at byde den nye forening »Kvinder og AIDS« velkommen. Dens hovedformål er at medvirke til, at kvinder forebygger spredning af HIV/AIDS. Det skal blive spændende at se, hvilke initiativer foreningen vil

komme med for at forebygge smitten blandt heteroseksuelle.

Endelig er der grund til at glædes over, at nogle rigtige organisations-sværvægttere som Landsorganisationen i Danmark (LO), Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF) og Dansk Arbejdsgiverforening (DA) er gået aktivt ind i AIDS-oplysningen.

Det sker i forbindelse med kampagnen om HIV og AIDS på arbejdspladsen, som har startskud d. 7. oktober. Arbejdsmarkedets parter har været med til at udarbejde et forslag til AIDS-politik på arbejdspladserne og er med til at distribuere kampagnens avis og video til arbejdspladserne.

Formanden for LO, Finn Thorgrimson, og formanden for FTF, Anker Christoffersen, opfordrer i avisen arbejdspladserne til at tage emnet op i samarbejdsudvalgene og udarbejde en AIDS-politik.

Niels Peter Rothgardt
sekretariatsleder

HIV-Danmark samler alle smittede og pårørende

Efter halvandet års forberedende arbejde blev foreningen HIV-Danmark stiftet d. 31. august 1991.

HIV-Danmark er for HIV-smittede, AIDS-syge og pårørende, som hermed har fået en paraplyorganisation. Bestyrelsen blev dannet med HIV-smittede fra hele landet, heteroseksuelle og homoseksuelle.

- HIV skelner ikke. Det gør vi heller ikke. Alt for længe er de enkelte grupper blevet spillet ud imod hinanden. Så var det interessant at være HIV-smittet bøsse. Så var det

HIV-positive kvinder. Mon det bliver AIDS-ramte babyer i 1992?, spørger formanden for HIV-Danmark, Ole Morten Nygård.

HIV-Danmark vil koordinere det arbejde, der allerede foregår i de HIV-smittedes organisationer som f.eks. Positivgrupperne, AktHIVhuset i Århus og Danmarks Bløderforening.

- Vi vil udveksle erfaringer, skabe rum for de uorganiserede og samarbejde med andre organisationer og institutioner, der arbejder

med AIDS-problematikken, siger Inger Mundal fra Positivgruppen i Viborg og Ringkøbing amter.

- Den psykosociale støtte til HIV-smittede er utilstrækkelig og når langt fra alle HIV-smittede. Vi vil gerne være med til smittebekæmpelsen, men vi vil ikke selv bekæmpes som HIV-smittede, siger Ole Morten Nygård.

HIV-Danmark kan træffes på tlf. 33 32 58 68.

Sikker Sex Telefonen:

Et leksikon om sex og AIDS ved tryk på telefon-taster

– Jeg har forsøgt at finde frem til et andet sted i verden, hvor man kan få oplysninger om HIV og AIDS på denne måde. Det er endnu ikke lykkedes, siger »bygherren« bag et nyt spændende initiativ i AIDS-oplysningen, AIDS-konsulent Paul Madsen, Odense.

Nyskabelsen hedder »Sikker Sex Telefonen«, og det nye telefon-leksikon findes på nummeret: 65 91 21 19.

»Sikker Sex Telefonen« er et informationssystem, hvor man ved hjælp af trykknapperne på en telefon kan taste sig ind på en mængde, i forvejen indtalte, oplysninger om: sikker sex, HIV og AIDS generelt, seksuelt overførte sygdomme, kondomer, henvisninger og personlig rådgivning. Telefoner med drejeskive kan ikke benytte leksikonet.

Man kan også teste sin viden om AIDS på telefonen. Svarer man rigtigt på et spørgsmål, får man næste spørgsmål. Svarer man forkert, får man det rigtige svar, inden man går

AIDS-konsulent Paul Madsen står bag »Sikker Sex Telefonen«. Her står han bag disken i Condomeriet i Odense.

videre. Der er desuden mulighed for at taste sig ind på AIDS-INFO-Fyns telefonrådgivning.

Indtil videre koster det almindelig telefonsamtale at bruge »Sikker Sex Telefonen«. På længere sigt kan der blive tale om en mindre overtaksering ved overgang til et såkaldt »900-service nummer«.

»Sikker Sex Telefonen« er oprettet

med økonomisk tilskud fra Sundhedsstyrelsen og Forebyggelsesrådet i Fyns amt.

Paul Madsen oplyser, at AIDS-INFO-Fyn også forhandler med TV 2 om at lave Tekst-TV om HIV og AIDS. Der er endnu ikke givet grønt lys, men det er meningen at sende meddelelser og kommentarer ud samme dag, de opstår. j-mil

Kvinde-forening vil forebygge AIDS-spredning

»Kvinder og AIDS« er navnet på en ny forening, som har til hovedformål at medvirke til, at kvinder forebygger spredning af HIV/AIDS.

Ca. 50 kvinder var d. 12. september samlet til stiftende generalforsamling i København. Til bestyrelsen blev valgt de 9 initiativtagere, som fik ideen til foreningen, da de deltog i en workshop om AIDS-oplysning i Sundhedsstyrelsen.

Bestyrelsen har valgt socialrådgiver Ulla Britta Buch til forkvinde og læge Else Smith til næstfor-

kvinde. Initiativtagerne arbejder inden for AIDS-området.

»Kvinder og AIDS« ønsker at belyse de særlige problemer, kvinder har i forhold til HIV/AIDS og at få debatten i gang der, hvor kvinder bor, arbejder og lever. Foreningen ønsker også at gøre kvinder synlige i indsatsen mod HIV/AIDS, at stille krav til politikere og myndigheder vedr. forebyggelse og at stimulere til kvindeforskning på området.

Alle kvinder kan optages som

medlemmer. Mænd, organisationer, firmaer og institutioner kan optages som støttemedlemmer. Optagelse sker ved skriftlig henvendelse til bestyrelsen.

»Kvinder og AIDS« indbyder alle kvinder til møde mandag d. 21. oktober kl. 19.00 på DSB-skolen, Folke Bernadottes Allé 7, København Ø. Mødets emne er planlægning af arbejdet.

j-mil

Kampagne:

Forslag til AIDS-politik på arbejdspladserne er nu klar

Mandag d.7. oktober indleder Sundhedsstyrelsen i samarbejde med arbejdsmarkedets organisationer en ny kampagne om HIV/AIDS på arbejdspladsen.

LO, DA og Sundhedsstyrelsen er enige om, at HIV/AIDS er et problem, som kan ramme enhver dansk virksomhed, og at spørgsmålet derfor bør tages op på den enkelte arbejdsplads med henblik på, at man får sig en AIDS-politik. Hovedorganisationerne opfordrer de enkelte arbejdspladseres *samarbejdsudvalg* til at tage sagen op, og Sundhedsstyrelsen vil støtte kampagnen bl.a. ved at udsende populære materialer til arbejdspladserne i stort tal.

Baggrunden for kampagnen er det stigende antal AIDS-syge og HIV-smittede samt det forhold, at langt de fleste personer med HIV/AIDS fortsat er i arbejde. Der har været tilfælde af ubegrundet frygt for de smittede fra arbejdskollegernes side, og der har også været enkelte eksempler på diskrimination af de smittede.

LO og DA med

Derfor nedsatte Sundhedsstyrelsen i efteråret 1990 en arbejdsgruppe til at forberede en indsats på området. Arbejdsgruppen har bl.a. haft repræsentanter for LO, Dansk Arbejdsgiverforening, FTF og Dansk Institut for Personaleledelse.

Formålet med kampagnen er:

- at sikre HIV-smittedes og AIDS-syges fortsatte tilknytning til arbejdspladsen på samme vilkår som andre medarbejdere med kroniske og livstruende lidelser
- at give mulighed for debat og diskussion, fordi arbejdspladserne

Diskussion mellem to forældre og en HIV-smittet køkkenmedarbejder i en vuggestue. En af de fire korte historier på videoen »Og hvad gør man så?«, som sendes ud til arbejdspladserne

ved siden af hjemmet er det sted, hvor man oftest drøfter komplicerede problemstillinger

- at redegøre for, at HIV-smittede medarbejdere og kolleger ikke udgør en erhvervsmæssig smitterisiko på arbejdspladsen.

De lokale samarbejdsudvalg

I løbet af uge 41 udsender Samarbejdsnævnet et brev til de lokale samarbejdsudvalg, hvor man opfordrer dem til at tage fat på HIV/AIDS som et led i den almindelige personalepolitik.

Ifølge samarbejdsaftalen mellem LO og DA oprettes et samarbejdsudvalg på alle arbejdspladser med mere end 35 medarbejdere. Samarbejdsnævnet fortolker samarbejdsaftalen og rådgiver de lokale samarbejdsudvalg.

Brevet fra Samarbejdsnævnet vil desuden indeholde et forslag til, hvordan en AIDS-politik kan se ud. Bemærk ordet »forslag«. Hverken Samarbejdsnævnet, LO eller DA kan afgøre, hvordan en konkret AIDS-politik på den enkelte virksomhed skal se ud.

Desuden gør brevet opmærksom på, at der er udarbejdet et juridisk responsum, som gennemgår en

række ansættelsesretlige spørgsmål omkring den HIV-smittede, f.eks. spørgsmålet om evt. oplysningspligt overfor arbejdsgiveren.

Video og avis

Hvis man skal forhindre diskrimination og fordomme er det ikke nok, at de lokale samarbejdsudvalg vedtager en AIDS-politik. Lige så vigtige er de diskussioner, som har gået forud blandt medarbejderne.

Derfor har Sundhedsstyrelsen produceret en debatskabende video, som kan bruges som diskussionsoplæg, samt en avis i »frokostformat«, som trykkes i ca. 300.000 eksemplarer.

Videoen indeholder fire korte historier på tilsammen ca. 15 minutter og er instrueret af Stefan Henszelmann. Den er bygget op omkring fire historier, som udspilles på en fabrik, i et køkken, i en vuggestue og på et kontor. Alle historier har »open end's...«. Tilskuerne tilskyndes dermed til diskussion og stillingtagen.

Avisen minder i opsætning om BT og Ekstra Bladet. Den indeholder en blanding af reportager, oplysende artikler (brevkasser) og features. Bl.a. har forfatteren *Martha Christensen* skrevet en novelle specielt til denne avis.

To konsulenter projektansat

Sundhedsstyrelsen har også ansat to konsulenter – én øst og én vest for Storebælt – der skal bistå amternes og kommunernes nøglepersoner med at få AIDS-diskussionerne ud på den enkelte virksomhed.

– I hvert enkelt amt vil vi opfordre til at de amtslige og kommunale kontakt- og nøglepersoner, lokale AIDS-sekretariater, frivillige organisationer og repræsentanter for arbejdsmarkedets organisationer bliver samlet. Vi kan bistå disse lokale grupper med at lægge en plan for, hvordan vi får diskussionen ud på arbejdspladserne, siger konsulenterne *Miriam Tos* og *Ida Balling Sørensen*.

– Hvad man skal satse på i det

Konsulenterne *Ida Balling Sørensen* og *Miriam Tos* skal hjælpe til med at få AIDS-debatten ud på den enkelte virksomhed. De er projektansatte, indtil nytår.

enkelte amt, må de lokale folk afgøre, men vi kan være med til at forberede dem, så de er i stand til at løfte opgaverne selv.

Interessen er der

Vest-konsulent er *Ida Balling Sørensen*, socialrådgiver og frivillig i AIDS-INFO, Århus. Hun har tidligere lavet kurser til virksomheder om HIV/AIDS på arbejdspladsen for Den sociale Højskole i Århus.

Øst-konsulent er *Miriam Tos*. Hun er sygeplejerske og arbejder på fjerde år som AIDS-konsulent for Frederiksberg kommune, hvor hun har positive erfaringer med at kontakte virksomheder og få dem til at drøfte AIDS.

– Jeg tror bestemt, interessen for HIV og AIDS er der på forhånd på arbejdspladserne, siger hun. Og de materialer, som er produceret denne gang, skal nok få diskussionerne i gang. Jeg har været med til at afprøve videoen for et prøvepublikum og mener helt klart, at den vil kunne vække både følelser og diskussion.

– Nogle har en fordomsfri holdning til HIV-smitte, men i mange tilfælde kun indtil den dukker op i deres egen nærhed. Så reagerer

mange urationelt, med angst – navnlig, hvis der evt. er børn involveret, eller mad. Derfor er det vigtigt at få diskuteret konkret på den enkelte arbejdsplads: Hvordan ville vi forholde os, hvis det dukkede op, lige her hos os?

– Nogle gange må man have afklaret nogle spørgsmål om smitteveje, før man kan komme videre i diskussionen om de HIV-smittede og om de menneskelige og juridiske problemer. Her kan det hjælpe, hvis man lokalt kan sende et par personer, der ved noget om AIDS, med ud og deltage i diskussionerne.

Konsulenterne kan kontaktes ved at man ringer eller skriver til:

Miriam Tos
AIDS-Sekretariatet
Frederiksberg Hospital
2000 Frederiksberg
Tlf.: 38 34 77 11, lok. 4090

Ida Balling Sørensen
Akthivhuset
Vestergade 48.i
8000 Århus C
tlf.: 86 19 40 50

N.G.

København:

De opsøger trækkerdrengene

Siden slutningen af august måned har man tre gange om ugen kunnet finde en lille, undselig annonce bagest i Ekstra Bladet – lige før massageklinikkerne.

»PAF. Et projekt i forbindelse med prostitution af fyre. Ring for hjælp og rådgivning. 33 33 81 67«, lyder den korte tekst.

Annoncen må have ramt et behov. På kun tre uger har de to medarbejdere ved PAF-projektet, *Eva Fibiger* og *Torben Bitsch*, modtaget ca. 40 opkald. Og henvendelserne fortsætter.

Ønsker fiduser

– Mange af dem, der ringer er helt unge fyre, som overvejer at starte en »karriere« som trækkerdreng, fortæller Torben. De vil godt have nogle praktiske råd: Hvor kan jeg få kunder? Hvilken pris skal jeg forlange? Osv. Typisk er de arbejdsløse, som har svært ved at finde andre indkomstmuligheder.

– Vor opgave er naturligvis ikke at give »fiduser« om, hvordan man lettest tjener penge på prostitution. Men formålet er ikke kun at bekæmpe prostitutionen. Det er også

vigtigt at yde en rådgivning, der skaber mulighed for andre veje.

– Når vi snakker med unge, der overvejer at starte som trækkerdreng, søger vi at få dem til at indse, hvilke konsekvenser, prostitutionen kan have, bl.a. på det personlige plan, i form af ar i sjælen. Mange tidligere prostituerede har problemer med deres egen seksualitet eller kæmper med lavt selvværd. Vi prøver også sammen med de unge at finde ud af, hvad der kan være årsagen til, at det er kommet dertil – og om de andre muligheder, der er.

På bøssebar

PAF-projektet startede 1. februar 1991 og løber i første omgang et år. Eva og Torben brugte de første måneder til at få kontakter og skabe tillid i miljøet. De besøger fast bestemte »bøssebarer« i Københavns Indre By, hvor mandlige prostituerede kan finde kunder. Torben besøger de homoseksuelle saunaklubber. De opsøger også trækkerdrengene ved offentlige toiletter, på større pladser m.v.

– Jeg synes, vi er blevet godt modtaget af restauratører, tjenere og kunder. Der har været nogle gode snakker, og enkelte tjenere har henvist fyre til at få råd hos os, fortæller Eva. Men selvfølgelig har det taget tid at opnå tillid og gøre klart, at vi ikke er en slags forklædte betjente.

Anonym rådgivning

En del af de fyre, som projektet kommer i kontakt med, har brug for rådgivning eller behandling af

Torben Bitsch og Eva Fibiger opsøger trækkerdrengene, bl.a. på bøssebarer. De rådgiver bl.a. om alternativer til prostitution og om sikker sex.

forskellig slags, f.eks. i forbindelse med misbrug eller på grund af psykiske problemer. Her har Torben og Eva fået mulighed for, at der kan formidles hurtig kontakt til relevante institutioner i kommunens vidtforgrænsede sociale behandlingsapparat.

Torben: - Selv om prostitutionen måske er det helt dominerende problem for en ung trækkerdreng, er det ikke sikkert, han har lyst til at åbne sig for en sagsbehandler på bistandskontoret for at søge rådgivning den vej. Bistandskontoret er for mange kun et sted, man henvender sig for evt. at få penge.

Hos Eva og Torben er der mulighed for at få *anonym* rådgivning, og de optegnelser, der gøres, er uden CPR-nummer m.v. De kan ikke senere sættes i forbindelse med navngivne personer.

»Sikker sex«

En vigtig del af arbejdet er rådgivning om »sikker sex.«

Eva: - Langt de fleste har i og for sig en god viden om HIV og om smitteveje. Men de kan have brug for, at der er nogen, som støtter dem i at stå fast på, at der *skal* bruges kondom, når de er sammen med en kunde. Der er faktisk kunder, som ønsker »usikker sex«. Vi prøver at støtte den unge i at passe på sig selv - og dermed, som en sidegevinst, på kunden. Det har ikke blot med samlejeteknik at gøre. Det er også noget med at sætte grænser i det hele taget, at holde fast i et vist selvværd. Mange af de unge har jo også været ude for f.eks. vold fra kundernes side, og af indlysende grunde søger de ikke hjælp hos politiet.

Truslen om HIV/AIDS har tidligere givet støtte til den såkaldte »trækkerdrengerapport«, hvor man beskrev den mandlige prostitution i København. Det nye projekt, som ledes af Københavns kommunes AIDS-Sekretariat, er overvejende fondsfinansieret med støtte fra Socialministeriet, Sygekassernes Helsefond og Ludvigssens Legat. Det nye projekt skal bl.a. bruges til at udvikle nye metoder i opfølgende arbejde.

NYT I NOTER

AIDS-arbejde i København

Det særlige AIDS-sekretariat i Københavns Kommunes Social-og Sundhedsforvaltning har udgivet sin beretning for virksomheden i 1990.

København huser omtrent halvdelen af de AIDS-syge og også omtrent halvdelen af de personer, som i dag findes smittet.

I beretningen advares om, at man kan stå foran et opsving i den heteroseksuelle smittespredning.

Det københavnske AIDS-sekretariat har haft en betydelig aktivitet og har bl.a. forestået en bred vifte af AIDS-kurser for de mange institutioner og forvaltningsafdelinger, som hører under socialvæsnet i København.

Københavns kommune har prioriteret følgende opgaver:

- fortsat information, intern udannelse, støtte til projektarbejde
- opdæmning af smittespredningen blandt prostituerede mænd og kvinder
- psykosocialt støttearbejde omkring vanskeligt stillede HIV-smittede
- information til marginaliserede ungdomsgrupper
- oplysning til indvandrere og fremmedsprogede
- overvågning af smittespredningen blandt de københavnske stofmisbrugere
- evt. særlige initiativer i forbindelse med væksten i den heteroseksuelle smittespredning.

Strammere praksis for førtidspension

Revaliderings- og pensionsnævnet for Københavns kommune har strammet sin praksis i de sager, hvor en AIDS-patient søger førtidspension.

I starten fik personer med diag-

nosen AIDS automatisk tilkendt højeste førtidspension. Men ifølge den beretning, der er udsendt af AIDS-sekretariatet under kommunens social-og sundhedsforvaltning, er der sket en »nuancering« af denne holdning, således at man anlægger en konkret vurdering af funktionsevne og tab af erhvervsevne.

I dag giver AIDS-diagnosen typisk grundlag for en helbredsbetiget førtidspension, men patienten får ikke *automatisk* højeste sats. Ifølge beretningen kan den nye praksis ses som et led i den ligestilling, man tilstræber mellem AIDS og andre alvorlige sygdomme.

Støttefest for HIV-Danmark

Fredag d. 27. september holdes der støttefest for HIV-Danmark i Pumpehuset, Studiestræde 52, København. Dørene åbnes kl. 20.00.

Udover taler vil der være musik og underholdning med bl.a. Sweethearts, X-pression, Ridin' Thumb, Sax Machine og Nyt Dansk Dansteater. Forsalg af billetter hos HIV-Danmark på tlf. 33 32 58 68.

Arrangører: AIDS-linien og Navneprojektet.

26 børn af HIV-smittede

En opgørelse over antallet af HIV-smittede børn i Danmark findes i den beretning fra AIDS-sekretariatet under Københavns Kommunes Social-og Sundhedsforvaltning, som blev færdigskrevet i april 1991.

Det oplyses, at man i Danmark havde kendskab til 26 børn, født af HIV-smittede mødre. 10 af disse børn var med sikkerhed konstateret smittet, heraf var seks døde. 6 var endnu under udredning. 10 børn var med sikkerhed ikke smittet.

I seks tilfælde fandt man HIV-smitte hos barnet, før man fandt ud af, at moderen var HIV-positiv.

HIV-smitte:

Bøsserne beskytter sig – men hvad med de øvrige?

Smittespredningen blandt mænd, der har sex med mænd, fandt overvejende sted i begyndelsen af 80'erne. Efter den tid har langt de fleste bøsser og biseksuelle lært at beskytte sig.

Men blandt andre grupper i samfundet synes der er ske en fortsat smittespredning – omend den talmæssigt ikke er så stor.

Det er de vigtigste tendenser i en undersøgelse fra Odense Sygehus, offentliggjort den 19. august 1991 i Ugeskrift for Læger. Undersøgelsen omfatter 128 patienter, som har fået konstateret HIV for første gang på sygehuset i perioden 1.1.1985-30.6.1990. Patienterne kommer overvejende fra Fyn eller det sydlige Jylland.

Undersøgelsen er udført af lægerne Elle Laursen, Peter Wendelboe, Kirsten Riisom og Henrik Isager. De har inddraget de kliniske målinger, man i reglen udfører, når de HIV-smittede går til kontrol, og det har givet en bedre mulighed for at

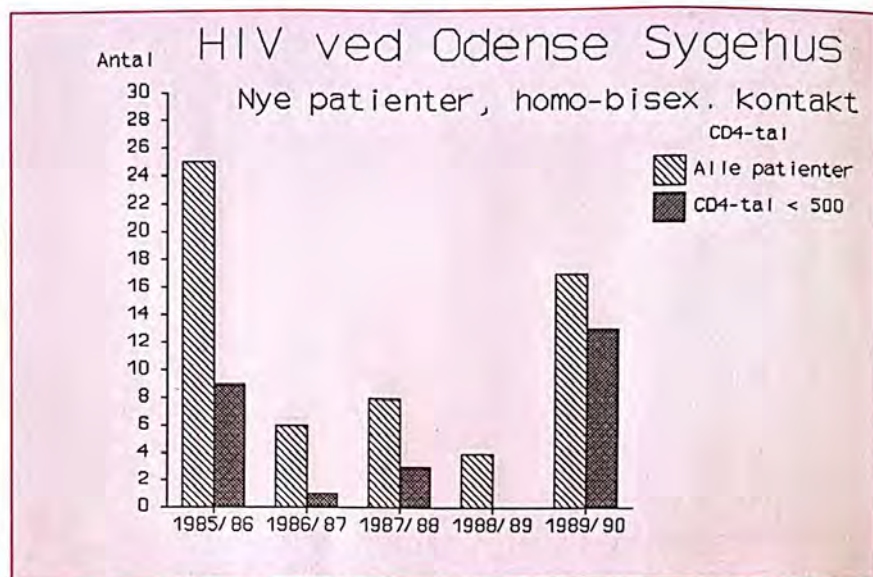

Fig. 1. Figuren viser de nye tilfælde af HIV-smitte, der er fundet år for år. Hvert år går fra 1.7-30.6. Første søjle omfatter dog perioden 1.1.85-30.6.86. Hvis en patient har fået diagnosen AIDS ved indlæggelsen, men ikke har nået at få målt CD4-tal, fordi han er død kort tid efter, er han henført til gruppen med CD4-tal under 500. (Grafik: Bureau 2000).

vurdere udviklingen i smittespredningen.

Hvis en person er blevet smittet med HIV, vil dette virus angribe

NYT I NOTER

AIDS-konference i Amsterdam

I protest mod de amerikanske myndigheders indrejsepolitik vil 1992-konferencen om AIDS blive flyttet fra den amerikanske by Boston.

D. 12. september oplystes det, at den i stedet kommer til at foregå i Amsterdam i Holland d. 19.-25. juni.

Flytningen er sket efter, at præsident George Bush i august afviste at ændre USA's visum-politik.

Den amerikanske visum-politik betyder, at HIV-smittede kun kan

få en midlertidig indrejsetilladelse. Det er en praksis, som bl.a. er blevet kritiseret af den amerikanske sundhedsminister Louis Sullivan, og som heller ikke er lægeligt begrundet. HIV-smittede, der rejser ind i USA, udgør jo ikke nogen smittefare, med mindre man har sex med dem.

Jonathan Mann, der er tidligere leder af WHO's særlige AIDS-program, og som i dag er professor ved Harvard Universitetet, oplyser i øvrigt, at den kommende konference vil få et bredere sigte end f.eks. 1991-konferencen i Firenze.

Det er fortsat meningen, at konferencen skal give mulighed for erfaringsudveksling mellem klinikere og forskere. Men Jonathan Mann ønsker desuden, at den verdensomfattende kamp mod AIDS skal præge konferencen mere. Ikke kun læger, men også sociologer, økonomer, psykologer, frivillige organisationer m.v. skal være centralt placeret på konferencen.

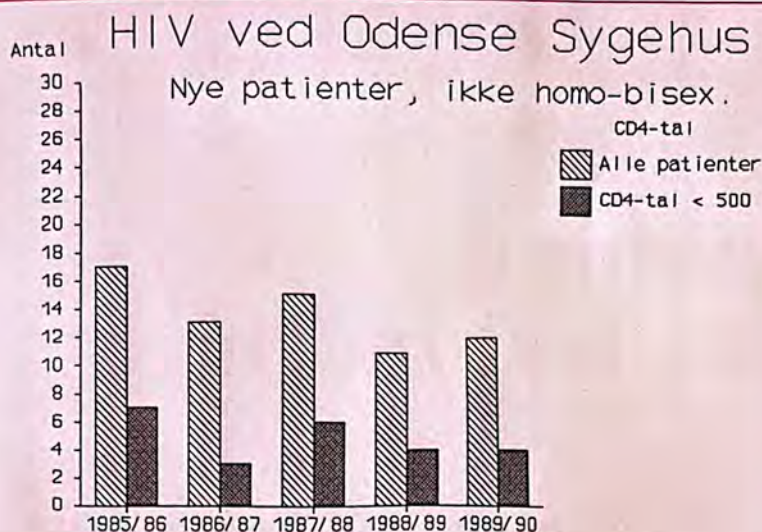

Fig. 2.

nogle bestemte typer af hvide blodlegemer, som har en central funktion i immunforsvaret, dvs. forsvarer mod andre mikroorganismer. Der er bl.a. tale om de såkaldte CD4-celler, og man kan vurdere, hvor langt nedbrydningen af immunforsvaret er kommet, ved at måle patientens »CD4-tal«.

CD4-tal

Personer, der ikke er smittet, har ofte et CD4-tal omkring 1000.

Personer, der er smittet, men som ingen sygdomssymptomer har, har typisk et CD4-tal på mellem 500 og 1000.

Personer med CD4-tal under 200 har derimod ofte alvorlige sygdomssymptomer.

Det er forskelligt fra patient til patient, hvor lang tid, der går, fra smitten sker, til man når ned på et CD4-tal på f.eks. 500. Men f.eks. 5 år vil ikke være usædvanligt.

Hvis en patient har et CD4-tal på under 500, allerede når smitten konstateres, må man derfor også i de fleste tilfælde regne med, at smitteoverførslen er sket nogle år tidligere.

AIDS-Nyt har sammenfattet undersøgelsens tal vedr. smitte ved homo-bisexuel kontakt i Figur 1.

Muligheden for at udføre undersøgelser for HIV-smitte blev først tilgængelig fra 1985. Som det ses, blev mange bøsser/biseksuelle konstateret HIV-smittede kort efter, at testen var gjort tilgængelig.

Herefter fandt man i tre år kun forholdsvis få smittetilfælde, man ikke kendte i forvejen. Det sidste undersøgelsesår er der sket en stigning igen, men det synes overvejende at være »gamle« smittetilfælde. Selve smitteoverførslen er måske sket i første halvdel af 80'erne, men de pågældende har af en eller anden grund først fået smitten konstateret i dag.

For den øvrige smittespredning har AIDS-Nyt sammenfattet resultaterne i Figur 2. Det skal bemærkes, at denne figur også omfatter tilfælde med ukendt smitemåde.

Denne figur viser, at man - udenfor gruppen af bøsser/biseksuelle - år for år finder omtrent det samme antal HIV-smittede, som man ikke kendte tidligere. Hvert år har man fundet nogle, som synes smittede tidligere, men i de fleste tilfælde synes smitteoverførslen at være forholdsvis »ny«. Navnlig den heteroseksuelle smittespredning synes med andre ord at fortsætte - også på Fyn.

N.G.

NYT I NOTER

Boprojekt snart en realitet

Et bo-og værested i Københavnsområdet med mulighed for rekreation og professionel pleje og omsorg har længe stået på ønskesedlen for mange HIV-smittede. En projektgruppe har før beskrevet behovene for dem, der i perioder ikke kan klare sig i eget hjem, men heller ikke hører hjemme på en hospitalsafdeling.

Projektgruppen har nu dannet en egentlig forening med bruger-

grupperne som medlemmer og forhandler seriøst med en stor centralt beliggende institution om start af et pleje-og rådgivningscenter for HIV-smittede homo- og heteroseksuelle samt pårørende.

En landsindsamling er startet på Giro 1 04 14 44 for at skaffe penge til projektet, der vil blive drevet af en selvejende institution. Foreningen Bo-projektet kan kontaktes på adressen Ægirsgade 26, 4. th. 2200 København N.

302.341 kondomer delt gratis ud i 90

I 1990 uddelte Københavns kommune 302.341 kondomer gratis som et led i bekæmpelsen af HIV-smittespredning.

I 89 var det ca. 163.000, i 88 ca. 142.000 og i 87 ca. 25.000.

Målet med udleveringen er at introducere brug af kondom, med hovedvægt på den pædagogiske indfaldsvinkel, og samtidig sikre særligt udsatte grupper nem adgang til kondomer.

Oplysning:

Succes med sex-undervisning på skolerne i Kalundborg

Skolerne i Kalundborg kommune har succes med en koordineret og tværfaglig undervisning i »Sex og samliv« til eleverne i 9. klasse. En succes, som måske kan inspirere skoler i andre kommuner, hvis de synes, at der ikke er nok praktisk anvisning på sex-undervisning i den nye vejledning fra undervisningsministeriet.

Forældrene til eleverne er også glade for undervisningen. På forældreaftener har 96 pct. svaret ja til, at emnet »Sex og samliv« er aktuelt for børn i 9. klasse. 86 pct. mener, at børnene skal orienteres af både hjem og skole. 34 pct. oplyser, at deres børn har villet snakke med dem om sex, mens 53 pct. svarer nej til dette spørgsmål.

En af forældrene siger: - Det er en god ting, at skolen tager sig af informationen, da børnene ofte har en vis blufærdighed over for forældrene, men selvfølgelig skal forældrene også være behjælpelige med information.

En anden siger: - Det er et fint initiativ, og det er smadder godt, at skolen er med til at gå utraditionelle veje om disse emner/problemer. Men oplægget her på forældremødet kan godt virke lidt »gas- og vandmesteragtigt«, forstået på den måde, at det er lige ved, at alt det sjove drukner i statistikker og omtale af de negative sider ved sexlivet. Denne balance mellem det sjove og det skræmmende kan vel

også være et problem i jeres orientering af børnene?

Fra teori til praksis

»Sex og samliv« startede som et forsøgsprojekt på Ulshøjsskolen i Kalundborg i 1988 - med økonomisk støtte fra Sundhedspuljen. Projektet blev så stor en succes, at det i dag henvender sig til alle 9. klasse elever i kommunen.

Ideen i projektet er først og fremmest at give eleverne en koordineret, tværfaglig seksualundervisning med klasselæreren som den centrale person eller bindeled.

Hvordan finder man balancen mellem det sjove og det skræmmende i sex-undervisning af unge?

Eleverne modtager undervisning i følelser (skolesundhedsplejerske), normer/normalitet (skolepsykolog), prævention (apoteksfarmaceut), gynækologi (skolelæge), seksuelt overførte sygdomme (skolelæge) og AIDS (AIDS-nøgleperson samt 2 HIV-smittede homoseksuelle).

Inden undervisningen holdes der forældre aftener om emnet, og lærerne og skolebestyrelserne tilbydes en temadag om »AIDS og seksualitet«.

Mange mener, at man i Kalundborg kommune gør det i praksis, som mange i årevis har talt teoretisk om.

Forspil og forhud

- Vi taler nu i højere grad og lettere om livsværdier og følelser, der optræder i barnets nærhed, uden det bliver banalt. Forældres blufær-

dighed respekteres, betragtes og overvejes. Der lægges megen vægt på sygdommen AIDS. Et område, hvor det i høj grad gælder om at advare og ikke forskrække. Hvis dette er muligt, siger skoleinspektør Viggo Petersen, Ulshøjskolen, i et forord til rapporten »Sex og samliv II«.

Og hvad siger eleverne?

Efter undervisningen siger 96 pct. af eleverne ja til, at de føler sig tilstrækkeligt orienteret om anatomi og prævention. Før undervisningen var det 69 pct. Gennemgående ses der en overbevisende tilvækst af viden på området. Men at forskellige begreber trænger til at blive uddybet, ses af en piges definition af »forspil« før undervisningen: »At man trækker for huden tilbage«.

Rapporten »Sex og samliv II« kan købes for 50 kr ved henvendelse til Kalundborg kommune (tlf. 53 51 33 11), Kulturel forvaltning, Else Marie Jespersen. j-mil

NOTE

Sygepleje-elever om sex og AIDS i Storstrøms amt

I Storstrøms amt har et hold sygepleje-elever fra sygeplejeskolen i Nykøbing Falster undervist forskellige grupper i sex og AIDS - bl.a. i forbindelse med CEN-LOK kampagnen.

Sammen med sygeplejelærerne Kathe Torp Jensen og Bodil Nielsen har holdet bl.a. undervist unge i ungdomscafeen »Koks og kage« i Nykøbing Falster, landbrugsstuderende, spejdere, forældre og elever på Borgerskolen i Maribo og lærerne på Havneskolen i Rødbyhavn.

Nærmere oplysninger på tlf. 54 85 30 33, lokal 2173/2150.

20-30.000 HIV-smittede i fængsler i Europa

En gruppe europæiske parlamentarikere, som beskæftiger sig med AIDS-spørgsmål, har i juli 1991 holdt et møde i London, hvor man bl.a. diskuterede spørgsmålet om HIV-smitte i fængslerne.

Ifølge en rapport fremlagt på konferencen er der i alt 20.000-30.000 HIV-smittede blandt de indsatte i europæiske fængsler.

I Frankrig skønnes 3.000 af i alt 48.000 fanger at være smittede. Det svarer til 6 pct., men i nogle større fængsler er andelen oppe på 12-20 pct.

I et land som Storbritannien skønnes andelen af HIV-smittede at være langt mindre, men i nogle fængsler er andelen alligevel høj. I Brixton-fængslet i London findes

en særlig afdeling, hvor HIV-smittede fanger holdes isoleret fra de øvrige indsatte. Fængslet læge har forgæves protesteret mod denne praksis, som han betegner som uetisk.

Der sker smitteoverførsel i selve fængslerne, dels ved sex mellem de indsatte - men især når stofmisbrugere deler sprøjter og kanyler.

I en leder appellerer British Medical Journal til nytænkning på dette område. Det frygtes, at de europæiske fængsler ellers kan blive arnested for videre HIV-smitte.

De foranstaltninger, der peges på, drejer sig bl.a. om: fri adgang til kondomer; adgang til rene sprøjter/kanyler eller mulighed for at rense »værktøjet«; opsporing af nye

stofmisbrugere i fængslerne og en bedre indsats for at behandle dem for deres misbrug.

Flere europæiske lande giver de indsatte mulighed for at få eller købe kondomer. Det drejer sig om Østrig, Danmark, Frankrig, Tyskland, Luxembourg, Holland, Spanien, Sverige og Schweiz. Og i nogle europæiske lande er der mulighed for, at de indsatte selv kan rense deres værktøj med desinfektionsmiddel.

Herhjemme har Direktoratet for Kriminalforsorgen nedsat en arbejdsgruppe til at se på problemet.

I San Francisco, USA, og i Melbourne, Australien, udleveres klorin i fængslerne, så de indsatte kan rense »værktøjet«.

AIDS-tilfælde i verden

Rapporteret 01.07.91

Afrika	92.957
Amerika	222.717
Asien	1.095
Europa	52.195
Oceanien	2.839
I alt	371.803

HIV-smittede i verden (skøn, WHO)

Afrika	ca. 6 mill.
Nordamerika	ca. 1 mill.
Sydamerika	ca. 1 mill.
Asien	> 1 mill.
Europa	ca. 1/2 mill.
I alt	ca. 9 1/2 mill.

Anmeldte AIDS-tilfælde i Danmark pr. 31.08 1991

Smittet ved Mænd Kvinder

Homoseksuel kontakt 654 0

Intravenøst stofmisbrug 30 13

Homoseksuel kontakt og intravenøst stofmisbrug 9 0

Behandling af blødersygdom 19 0

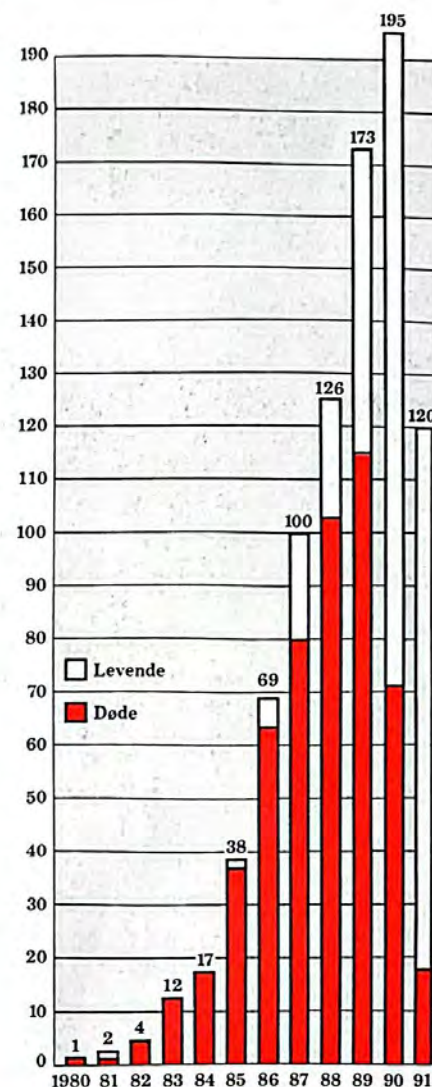
Blodtransfusion 6 9

Heteroseksuel kontakt 64 23

Fødsel eller graviditet 5 4

Ukendt smittemåde 20 1

I alt 807 50

AIDS-Nyt udgives af Sundhedsstyrelsen.

Redaktion: Niels Peter Rothgardt (ansv.), Bjørn Knudsen og Henning Jørgensen, AIDS-sekretariatet, journalist Niels Glavind, Bureau 2000 og journalist Jens-Emil Nielsen, Komiteen for Sundhedsoplysning.

Rådgivende redaktionspanel: Læge Jan Gerstoft, Rigshospitalets Epidemifdeling, AIDS-rådgiver Kirsten Madsen, AIDS-linien, læge Else Smith, Statens Seruminstitut og konsulent Jacob Øhlenschläger, Kriminalforsorgen.

Grafisk tilrettelæggelse: Freddy Pedersen.

Oplag: 21.000 eks.

ISSN 0902-5375

En årgang af AIDS-nyt er på mindst 10 numre af normalt 12 sider. Et årsabonnement tegnes ved at sende 40 kr. til Avispostkontoret, 1535 København V på Gironr. 8 63 79 97.

Adresseændring på levering af AIDS-Nyt sker ved henvendelse til Avispostkontoret, tlf. 33 93 15 35. Ved vedvarende flytning henvendelse til det lokale posthus.

Forsidefoto: Fra arbejdspladsvideoen »Og hvad gør man så?« (Lars Gundersen).

Nærmere oplysning om AIDS fås hos:

AIDS-Linien, Tlf.: 33 91 11 19 (alle dage 9-23)

AIDS-Info-Fyn, Tlf.: 65 91 11 19 (alle dage 8-24)

AIDS-Info-Århus, Tlf.: 86 13 65 13 (alle dage 19-23)

Grønlandssproget AIDS-linie: Tlf.: 33 91 47 43

Sundhedsstyrelsens skriftlige AIDS-materiale forhandles af Statens Information, Postboks 1103, Nr. Farimagsgade 65, 1009 København K.

Køb af matr.: Tlf.: 33 37 92 28

Ekspedition af gratis materialer: Tlf.: 33 37 92 00